

u.registrator@regeringskansliet.se

Einrides synpunkter gällande regeringens forsknings- och innovationspolitik (U2023/01467)

Synpunkter i korthet

1. *Scale-up* bolagens behov behöver prioriteras mer i forsknings- och innovationspolitiken;
2. Regeringen bör ge myndigheter tydliga direktiv för att proaktivt arbeta med innovation utifrån samhällets och näringslivets behov;
3. Sverige behöver en stark innovationsmyndighet och tillräckliga anslag för att Sverige ska fortsätta vara en ledande kunskaps- och innovationsnation;
4. Underlätta internationalisering, även utanför EU;
5. Demonstrationsprojekt och verklighetstester är viktiga för att forskningsresultat kommer till användning i samhället.

Större förståelse för och prioritering av *scale-up* bolagen

Regeringsförklaringen 2023 understryker behovet av att lägga grunden för Sveriges framtida välstånd. Sverige behöver högre tillväxt, bli mer konkurrenskraftigt och än mer attraktivt som investeringsland. Många av de storbolag som utgör fundamentet i den svenska ekonomin har funnits i flera decennier. För att Sverige ska fortsätta vara ett land där företagen kan växa och bli globala krävs en mycket högre prioritering av tillväxtbolagen i forsknings- och innovationspolitiken.

Tillväxtbolagen benämns ofta med det engelskspråkiga begreppet *scale-ups* och utgör en egen kategori av företag vid sidan av start-ups, små- och medelstora företag (SMF) och storbolag. Förenklat kan tillväxtbolagen beskrivas som växande företag med internationella ambitioner och fokus på ny teknik eller nya affärsmodeller.

Det finns flera konkreta åtgärder som regeringen och myndigheterna kan vidta för att stärka *scale-ups* möjligheter att delta i det statligt finansierade forsknings- och innovationsprogrammen. När bedömningsgrupper och programråd tillsätts, bör representanter för tillväxtföretag bjudas in. *Scale-ups* kan bland annat bidra med kunskap om innovativa affärsmodeller, teknikutveckling och policyfrågor.

Scale-ups skulle gynnas av ambitiösa och framtidsorienterade målsättningar i forsknings- och innovationsprogrammen. Att ge större utrymme för industridrivna disruptiva projekt skulle också gynna tillväxtbolagen.

Slutligen vill vi poängtera att krav på samverkan mellan större och mindre företag nödvändigtvis inte gynnar de mindre bolagen. Det finns en föreställning att samverkan underlättar tillväxten av mindre bolag men det finns även risk för negativa effekter, t ex obalans i förmågan att skydda immateriella rättigheter.

Proaktiva myndigheter är nyckeln till innovation

Medan Sverige är ett av de mest innovativa länderna i EU¹, förefaller myndigheterna att vara försiktiga och återhållsamma i att skapa förutsättningarna för innovation. Exempelvis är lagutrymmet relativt stort för olika former av innovationsupphandling, men det verkar saknas tillräcklig kunskap eller förändringsvilja hos många myndigheter att testa innovationsupphandling.

Einride föreslår därför att regeringen förtydligar skrivningar i regleringsbrev kring myndigheters arbete med innovation. Myndigheterna bör bli mera proaktiva och ägna sig åt uppsökande verksamhet för att skapa förutsättningar för innovation och samhällsomställning. Detta gäller även myndigheter vars främsta syfte inte är att finansiera forskning och innovation. Inom Einrides verksamhetsområde är Transportstyrelsen och Trafikverket exempel på två myndigheter som skulle kunna jobba mer proaktivt för att stimulera införandet av ny teknik.

Det är lovvärt att slutbetänkandet för Forskningsfinansieringsutredningen (SOU 2023:59) föreslår att den framtida innovationsmyndigheten ska ha ett bredare verktygslåda och jobba med bl a policylabb, demonstrationsprojekt i verklig miljö, innovationsupphandling mm.

Regeringen har som uttalat mål att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag². Det är viktigt att den nya forsknings- och innovationspolitiken vårdar den aspekten med syfte att lyfta kvinnligt företagande och innovation till samma nivå som männens.

En stark innovationsmyndighet med tillräckliga resurser

Regeringen har aviserat en kraftig minskning av Vinnovas budget (ca 400 miljoner kronor) från 2025, samt ytterligare minskning 2026, vilket innebär att utrymmet för nya projekt kommer att vara mycket begränsat framöver. Einride anser att detta är mycket problematiskt, särskilt nu när ekonomin krymper och det statliga stödet till forskning och innovation är mycket nödvändigt.

I slutbetänkandet av Forskningsfinansieringsutredningen föreslås en ny struktur för forsknings- och innovationsfinansiering i Sverige. Den framtida innovationsmyndigheten föreslås vara betydligt mindre gällande både budget och personalstyrka jämfört med dagens Vinnova.

---

¹ European innovation scoreboard 2023: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en

² Regeringen 2023: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/kvinnors-foretagande/>

På transportområdet finns för tillfället tre huvudsakliga finansiärer av forskning och innovation (Vinnova, Trafikverket och Energimyndigheten). Myndigheterna har profilerat sig på att finansiera olika delar av transportsystemet. Det är viktigt att den sammanlagda statliga finansieringen till forskning och innovation på transportområdet inte minskar framöver om forskningsfinansieringsutredningens förslag ska bli verklighet.

Ökat fokus på internationalisering

I ett globalt perspektiv är Sverige ett litet land. Att skapa förutsättningar för samarbete med världsledande forskare och näringslivsaktörer bör därför vara en grundläggande målsättning för regeringens forsknings- och innovationspolitik.

Einride anser att det bör vara lättare att involvera aktörer från andra länder i forsknings- och innovationsprojekt, inte minst potentiella kunder till svenska företag, vilket på sikt kan skapa exportmöjligheter. Einride upplever att i nuläget begränsar svenska forsknings- och innovationsfinansiärer utländska aktörers möjligheter att ta del av finansieringen.

EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont Europa innebär stora möjligheter till forskning och innovation mellan aktörer inom unionen, samt med andra länder. Samtidigt understryker vi behovet av internationalisering globalt. Vi efterlyser stöd till att etablera kontakter med myndigheter och forskningsfinansiärer i andra länder utanför EU. Att arbeta för gemensamma utlysningar med exempelvis National Science Foundation eller ARPA (Advanced Research Projects Agency) myndigheter i USA hade varit en bra målsättning.

Forsknings- och innovationspolitiken bör i ännu större utsträckning drivas i ett bredare närings- och säkerhetspolitiskt sammanhang. Framtida jobb och tillväxt i Sverige kommer att påverkas av olika länders initiativ att locka till sig de gröna jobben, t.ex. *Inflation Reduction Act* i USA.

Demonstrationsprojekt banar väg för innovation, jobb och tillväxt

Einride anser att regeringen bör satsa större resurser på att demonstrera innovativa lösningar inför uppskalning. Staten bör prioritera projekt med högre grad av teknik- och affärsmognad, dvs projekt som på några års sikt kan leda till utvecklingen av nya produkter och tjänster. Därmed skapas förutsättningar för högkvalitativa jobb och tillväxt i Sverige.

Utveckling av regelverk, juridik och policyer är minst lika viktigt som att bygga upp kunskap om nya teknik. Att finansiera forskning som kompletterar den tekniskt orienterade är därför centralt för att företagen ska kunna driva sitt innovationsarbete. Omställningen till exempelvis ett elektrifierat transportsystem innefattar inte bara elektriska fordon och laddinfrastruktur, utan även logistik, beteendeförändringar, regelverk och andra aspekter som bör beforskas även i ett

systemtänk. Även möjlighet till regulatoriska sandlådor är något som efterfrågas, dvs möjligheten testa nya lösningar i verkliga miljöer

Det är inte säkert att utlysningar är det mest effektiva sättet att få fram lyckade projekt, utan finansiärerna bör hitta nya sätt för att involvera rätt aktörer för större systemförändringar.

Universitet och högskolor bör premieras för samverkan med näringslivet, exempelvis genom att införa finansiella incitament för prestation i samverkansuppgiften.

Om Einride

Einride är ett svenskt teknik- och transportbolag grundat år 2016. Einride utvecklar teknik och tjänster för hållbara och automatiserade transporter, bland annat genom omfattande satsningar på forsknings- och innovationsprojekt i samverkan med akademi, näringsliv och offentlig sektor. Einride har rönt internationell uppmärksamhet för att ha varit först i världen med en självkörande elektrisk lastbil på allmän väg.

Einride har idag en portfölj av 15-20 forsknings- och innovationsprojekt, både nationella och internationella. Projekten täcker in en rad olika områden som exempelvis autonom lastning/lossning, verifiering av autonoma fordon, livscykelhantering av batterier i laddnätverk, cybersäkerhet etc. Finansieringen i dessa projekt går i första hand till forskningsaktörer som har en viktig roll i att bidra med sin expertis och sätta de lösningar som utvecklas i ett större sammanhang. För Einride är dessa projekt en viktig komponent i arbetet med att bygga upp ett ekosystem av partners som delar samma vision som Einride och hjälpa till att accelerera övergången till ett mer hållbart godstransportsystem.